

індивідуальних творчих здібностей. Які ми визначили як оригінальні і неповторні риси характеру особистості, сукупність своєрідних особливостей і певних властивостей людини, які виявляються у нестандартному вирішенні тих чи інших творчих завдань [2].

Слід зауважити, що дитячі хореографічні фестивалі мають бути добре продумані й сплановані, оскільки учасники фестивалю сприймають його як візитну картку приймаючої сторони [1].

Отже, організація дитячого хореографічного фестивалю складна але цікава задача, вирішення якої вимагає від майбутніх педагогів-хореографів зібраності, відповідальності, тонкої психологічної спостережливості та неабиякий вияв організаторських якостей. Тому організація дитячого хореографічного фестивалю, є важливим етапом у формуванні творчого потенціалу майбутніх педагогів-хореографів, що сприяє становленню та самореалізації їх як висококваліфікованих фахівців в галузі хореографічного мистецтва а також є педагогічною умовою при розвитку індивідуальних творчих здібностей.

Список використаних джерел:

1. Всеукраїнський хореографічний фестиваль «Квітнева феєрія – 2015» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mpf.udpu.org.ua/vidbuvsya-ii-vseukrajinskyj-horeohrafichnyj-festyval-kvitneva-feeriya-2015>.
2. Генкин Д.М. Массовые праздники: учебное пособие для студентов институтов культуры / Д.М. Генкин. – М.: Просвещение, 1975. – 140 с.
3. Глан Б.Н. Театрализованные праздники и зрелища 1965-1972 / Б.Н. Глан. – М., 1976.

Коростіянець Т.П.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ІНДИВІДУАЛЬНИМИ ОСВІТНІМИ ТРАЄКТОРІЯМИ

Розглянемо значущу для сучасного розвитку науки проблему встановлення шляхів відображення людиною – представником певної культури соціокультурних норм, визначення нею власної життєвої позиції, вибору стратегії поведінки, тобто її самовизначення.

Посилення дослідницького інтересу до цієї проблематики зумовлено сучасною соціокультурною ситуацією та представлено появою цілого

ряду робіт філософської і соціальної спрямованості, які присвячено самовизначенню не в контексті соціального тиску або педагогічного «впливу», а як активній включеності людини в процес «самостворення», у вибір норм культурної поведінки, що регулюють його відносини в соціальних спільнотах різного типу.

Вчені пропонують класифікацію вибору, виокремлюючи три його види: простий вибір, «вибір на сенс», екзистенціальний вибір. У основі його класифікації лежить наявність або відсутність критерію вибору.

Так, простий вибір здійснюється суб'єктом за допомогою порівняння декількох альтернатив за відомим критерієм. Його завдання – визначити оптимальні шляхи досягнення мети.

У «вборі на сенс» спочатку критерії не дані, їх потрібно виробляти самостійно.

Найскладніший для людини вибір екзистенціальний, коли ззовні не задані не лише критерії порівняння альтернатив, але і самі ці альтернативи. Завдання такого вибору – визначитися в стратегії майбутнього життя. Для цього необхідно розглядати не тільки ситуації «тут і тепер», але і зону віддаленого розвитку людини, прогнозувати наслідки.

Узагальнюючи позиції вчених вважаємо, що самовизначення є процесом свідомого вибору людиною активної життєвої позиції, на основі якої вона розробляє та реалізує варіанти можливих дій в конкретних життєвих ситуаціях.

В аспекті нашого дослідження слід приділити увагу проблемі професійного самовизначення майбутніх учителів. Невід'ємною складовою загального розвитку особистості є її професійне становлення. Становлення професіонала та пов'язане з ним професійне самовизначення є процесом формування індивідуального стилю життя, реалізацією особистістю творчого потенціалу, визначенням власного місця у складній системі різноманітних відносин, вибірковою спрямованістю на засвоєння соціального досвіду, свідомою постановкою цілей тощо.

Найактивніше людина проходить період професійного самовизначення саме в період навчання. Вища школа у всі часи відігравала роль «вихователя» інтелігенції, «творця» кадрів, здатних розвивати професійну діяльність, розширювати, а не лише відтворювати соціальний досвід, перетворювати та примножувати нові знання, цінності.

Проаналізуємо сучасну освітню ситуацію. Абітурієнти мали право вибору освітньої установи з його традиціями і принципом побудов освітнього простору, загальної його спрямованості. Альтернатива наявна. Здебільшого критерії вибору вельми суб'єктивні: «хороший ВНЗ», «благородна професія», «професійні знання», «активне студентське життя». З одного боку, якщо критерії не є визначеними, то цей вибір ми повинні тлумачити як «вибір на сенс». Водночас «вибір на сенс» передбачає самостійний пошук критеріїв порівняння. Оскільки

здебільшого абітурієнти не здійснюють його, то не набувають уміння здійснювати більш складний вибір.

Таким чином, суб'єкти освітнього простору можуть здійснювати вибір, що дозволяє у подальшому визначати індивідуальні, соціальні сенси життєдіяльності, тобто здійснювати екзистенціальний вибір.

На нашу думку, педагогічне забезпечення вільного вибору вимагає певних дій з боку педагогів, спрямованих на усвідомлення студентами сутності вибору, його цінностей і сенсів. Необхідно навчити майбутніх учителів використовувати алгоритми пошуку альтернативних варіантів діяльності та навички обрання відповідних засобів, прогнозувати наслідки дій.

З урахуванням вищезазначеного, вважаємо, що організацію педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі можна здійснити по-різному. Насамперед слід організувати взаємодію зі студентами у ситуаціях простого вибору; після цього – вибору на сенс, і, нарешті, вибору екзистенціального. Дещо інший підхід спирається на те, що в процесі здійснення людиною екзистенціального вибору починає діяти індивідуальна оцінна система максимально загального порядку, тобто система індивідуальних і соціальних сенсів життєдіяльності. Простий вибір, як і вибір на сенс засновані саме на такій системі і водночас визначаються нею.

Тому, враховуючи індивідуальні особливості студента, його здібності до абстрагування, життєвий досвід і специфіку сприйняття проблемних ситуацій, викладач повинен визначитися насамперед у стратегії взаємодії з ним.

У дослідженні І. Шустової [2] обґрунтовано педагогічну підтримку старшокласників у процесі їхнього самовизначення. На нашу думку, принципові позиції щодо такої підтримки (за І. Шунтовою) можуть бути використані в процесі розробки системи підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін за індивідуальними освітніми траєкторіями. Так, наприклад, педагогічну підтримку самовизначення майбутнього вчителя можна розглядати в кількох напрямках. Один з напрямів спрямований на актуалізацію і задоволення базових потреб того, хто навчається, у спілкуванні, що передбачає вияв ним себе в соціумі, усвідомлення власної індивідуальності, відкриття власного «Я». Крім того, підтримуючий вплив може бути спрямований у бік засвоєння студентом способів самоаналізу, цілепокладання і планування. Іншим напрямом може бути створення умов для вирішення зовнішніх і внутрішніх конфліктних ситуацій.

З урахуванням розглянутих уявлень щодо сутності процесу самовизначення, зокрема професійного, стверджуємо, що самовизначення характеризується активним, творчим, свідомим, пробуючим, проблемним вибором особистістю індивідуальних і

соціальних сенсів власної діяльності, потенційних (внутрішніх, суб'єктних, зовнішніх і соціальних) альтернатив стратегії поведінки і власної соціальної ролі, життєвої позиції, як екзистенціального вибору.

Педагогічне забезпечення процесу професійного самовизначення студентів може бути організоване передусім за допомогою розробки і реалізації викладачем стратегії його навчання, здійснюючи простий, вибір на сенс або екзистенціальний вибір, заснований на розумінні студента, сутності вибору, його цінності, індивідуальних і соціальних сенсів, його наслідків.

Алгоритм взаємодії викладача і студента визначається загальною логікою самовизначення людини. Водночас зміст взаємодії, послідовність ситуацій «зіткнення» студента з вибором того чи того порядку, визначаються суб'єктивним досвідом студента, його індивідуальними особливостями.

Таким чином, ми визначаємо самовизначення студента як базовий механізм його соціалізації і індивідуалізації, як складових особистісного зростання в соціокультурному середовищі, що постійно змінюється. Самовизначення не є процесом одноразового вибору, а є індивідуальним процесом одержання, формування і розвитку людиною власної освітньої і, як наслідок, життєвої траєкторії. Прикінцевою метою самовизначення людини є його волеватість як уміння і готовність активно здійснювати етичний, відповідальний, екзистенціальний вибір.

Самовизначення студента щодо індивідуальної освітньої траєкторії відбувається свідомо після формування індивідуальної оцінної системи.

Шкалою оцінки слугує система особистісних цінностей. Завдання викладачів – навчити молоду людину здійснювати акти вольового відповідального вибору, за допомогою ситуацій самостійного творчого пошуку ним альтернатив і критеріїв вибору, розглядаючи індивідуальну освітню траєкторію як педагогічний засіб супроводу самовизначення.

Самовизначення як процес екзистенціального вибору передбачає таку послідовність: 1) пізнання людиною власних особливостей, цінностей і норм суспільства; 2) виокремлення та обґрунтування індивідуально – і соціально значущих ціннісно-сміслових засад «Я-концепції»; 3) формування індивідуальної оцінної системи, співвіднесення її із соціокультурними нормами; 4) вибір мети та змісту творчої активної діяльності, її форм індивідуально – і соціально значущих перспектив; 5) розробка і реалізація людиною індивідуальної траєкторії поведінки в межах конкретної життєвої ситуації; 6) аналіз і корекція стратегії діяльності та поведінки; 7) становлення здатності до самовизначення як екзистенційного вибору.

Отже, послідовність процесу самовизначення студентом – майбутнім учителем індивідуальних і соціальних сенсів життєдіяльності

передбачає його активну свідому, творчу діяльність, етапи якої можуть бути такими:

- пізнання себе і суспільства;
- визначення сенсів, цінностей і форм життєдіяльності, засобів її здійснення, можливих перспектив, критеріїв успішності;
- діяльність в конкретних ситуаціях спілкування, учіння;
- корекція стратегій індивідуальної поведінки і учіння;
- формування індивідуальних і соціальних сенсів життєдіяльності, становлення здатності здійснювати екзистенціальний вибір.

Список використаних джерел:

1. Кудрявцев Т.В., Сухарев А.В. Влияние характерологических особенностей личности на динамику профессионального самоопределения // Вопросы психологии. – 1985. – № 1. – С. 86-93.
2. Шустова И.Ю. Педагогическая поддержка самоопределения старшеклассников посредством самоанализа // Классный руководитель. – 2000. – № 3. – С. 113-117.

Левицька Н.В.

викладач,

Хмельницький національний університет

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПРОГРАМ В УНІВЕРСИТЕТАХ НІМЕЧЧИНИ

У зв'язку з реформуванням системи вищої освіти Німеччини та внесеним поправкам в Рамковий закон по вищу школу 1998-99 рр. вищі навчальні заклади отримали більше автономії. Якщо раніше державне управління вищою освітою було націлене на створення єдиної університетської моделі з однаковими умовами для наукових досліджень, викладання, навчання та підвищення кваліфікації, то сьогодні державна освітня політика спрямована на диференціацію та конкуренцію між автономними вищими навчальними закладами.

Відтак, у держави не має можливості безпосередньо втручатися в справи університету, якщо, звичайно, не порушується чинне законодавство. З підписанням Болонської декларації Німеччина взяла на себе зобов'язання створити до 2010 року єдиний з європейським простір вищої освіти, в якому студенти, викладачі та науковці мають можливість необмеженої мобільності та тісної співпраці. На державному рівні відповідальність за реалізацію реформ згідно цілей Болонського процесу покладено на Робочу групу, до складу якої входять представники